

[Formanden.]

forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

I skrivelse af dags dato meddeler indenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal indkomstskat og

forslag til lov om ændring af lov om kommunernes styrelse.

Ombudsmandsudvalget har afgivet betænkning over folketingets ombudsmands beretning for året 1967. Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Poul Møller): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. (Beskatning af dødsboer), forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Ændringer som følge af kildeskattens ikrafttræden). (Beskatning af dødsboer), forslag til lov om ændring af lov om ikrafttræden af lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m.v. (Kildeskat). (Beskatning af dødsboer) og forslag til lov om ændring af lov om skattemæssige afskrivninger m. v. (Afskrivning på bygninger og installationer under og efter dødsboehandling).*

Lovforslagene indeholder forskellige teknisk prægede ændringer med tilknytning til det forslag om dødsbobebskatning, som jeg fremsatte i folketinget den 14. november 1968. Ændringerne har alle været drøftet i den arbejdsgruppe, der afgav betænkning om dødsbobebskatningen i slutningen af oktober 1968, og de forskellige spørgsmål er ganske kort berørt i bemærkningerne til lovforslaget fra 14. november 1968.

Flere af de foreslåede ændringer i loven om særlig indkomstskat er en ren konsekvens af reglerne om arvingens, ægtefællens eller legatærens indtræden eller succession i boets skattemæssige stilling med hensyn til de udlagte aktiver. Videre indeholder forslaget forskellige praktisk begrundede undtagelser fra princippet om skattemæssig succession, ligesom der stilles forslag om, at den særlige indkomst hos dødsboer skal

beskattes sammen med den skattepligtige almindelige indkomst med en fast procent.

Forslaget om ændring af ligningsloven indeholder ligesom forslaget om ændring af afskrivningsloven alene praktisk begrundede undtagelser fra princippet om den skattemæssige succession.

Forslaget om ændring af ikrafttrædelsesloven til kildeskatteloven er en følge af, at det privat skiftede bo efter den foreslåede dødsbobebskatning skal beskattes selvstændigt i de første 15 måneder efter dødsfaldet. Bortset herfra indeholder den foreslåede omformulering af § 4 i ikrafttrædelsesloven ingen realitetsændringer i forhold til de vedtagne ikrafttrædelsesbestemmelser.

Jeg kan i øvrigt henvise til de udførlige bemærkninger til lovforslagene og anbefaler forslagene til det høje tings velvillige behandling.

Endvidere skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om Danmarks tiltrædelse af ændringer i og tilføjelser til Den internationale Valutafondoverenskomst af 22. juli 1944.* Loven indeholder bl. a. en bemyndigelse for finansministeren til at udnytte de rettigheder og påtage sig de forpligtelser, der er forbundet med de heri nævnte særlige trækningsrettigheder.

De foreslåede ændringer er først og fremmest udtryk for en ajourføring af Valutafondoverenskomsten under hensyntagen til udviklingen siden 1946, da Valutafonden begyndte sin virksomhed.

De foreslåede tilføjelser til overenskomsten tilsigter derimod en nydannelse i det internationale betalingssystem ved inden for Valutafondens rammer at skabe et system af særlige trækningsrettigheder — Special Drawing Rights, i det følgende kaldet SDR.

Formålet med SDR er at tilgodese de i arrangementet deltagende landes samlede behov for tilførsel af fremmed valuta i det omfang, dette er nødvendigt for at opnå en jævn og stabil ekspanderende verdensøkonomi.

Deltagerlandene vil få tildelt SDR i forhold til deres kvoter i Valutafonden og uden modsvarende indbetalinger af nogen art. SDR er ikke et internationalt betalingsmiddel i sædvanlig forstand, men en ret til

[Finansministeren.]

at erhverve konvertibel valuta. Denne ret forudsættes kun anvendt, når der af betalingsbalancemæssige grunde er behov derfor.

Ved at deltage i arrangementet vil Danmark modtage ca. 0,8 pct. af de SDR, som i alt måtte blive tildelt. På den anden side forpligter Danmark sig på samme måde som andre deltagerlande til indtil en vis grænse at levere konvertibel valuta mod SDR til lande, som måtte have behov for fremmed valuta.

Det foreliggende forslag til ændringer og tilføjelser til Valutafondoverenskomsten er resultatet af flerårige drøftelser ført mellem 10 ledende industrilande — den såkaldte ti-lande-gruppe — og senere sideløbende inden for ti-lande-gruppen og Valutafondens bestyrelse. Den omstændighed, at SDR-arrangementet skal virke under og administreres af Valutafonden, vil yderligere befæste fondens centrale rolle i det internationale valutasamarbejde og medføre, at samtlige Valutafondens medlemslande får adgang til at deltage i tildelinger af SDR. Dette er i overensstemmelse med de synspunkter, som man fra dansk side har givet udtryk for i Valutafondens repræsentantskab.

Under drøftelserne har betydelige meningsforskelle gjort sig gældende både om behovet for at etablere en ny kilde til skabelse af international likviditet og om den form, hvorunder sådan likviditet i givet fald burde tilvejebringes. Det er udtryk for en påskønnelsesværdig samarbejdsvilje, at ændringerne og tilføjelserne til fondoverenskomsten med stort flertal er vedtaget af Valutafondens kompetente organer for derefter at kunne forelægges medlemslandenes lovgivningsinstanser til godkendelse. Den fornødne tilslutning fra medlemslandene vil antagelig foreligge i anden halvdel af 1969, således at ændringerne og tilføjelserne muligvis vil kunne træde i kraft inden årets udgang.

I krafttrædelsen af den reviderede Valutafondoverenskomst medfører ikke, at der

umiddelbart vil blive tildelt SDR til medlemslandene. SDR-arrangementet er et beredskabsarrangement, som vil kunne aktiveres, når udviklingen i de internationale valutariske reserver måtte betinge skabelsen af nye reserver, og når det nødvendige antal medlemslande har erklæret sig villige til at deltage i arrangementet med de rettigheder og pligter, som er forbundet hermed. Det foreliggende lovforslag indebærer således ingen pligt for Danmark til at deltage i SDR-arrangementet, men derimod en bemyndigelse for regeringen til at afgøre, om Danmark skal deltage i tilfælde af, at SDR-arrangementet på et senere tidspunkt måtte blive aktiveret. En tilsvarende fremgangsmåde vil blive fulgt af de fleste andre medlemslande.

Bag forslaget om SDR-arrangementet ligger den opfattelse, at det bestående internationale betalingsystem tiltrænger en mekanisme, som dels er i stand til at forbedre mulighederne for at afhjælpe de skadelige virkninger, som uligevægtstilstande i landenes betalinger over for omverdenen medfører, dels kan sikre den tilgang af internationale valutariske reserver, som en ekspanderende verdensøkonomi fordrer. Begge faktorer er af afgørende betydning for en jævn vækst i verdens produktion og omsætning.

Med hensyn til det internationale betalings-samarbejde står Valutafonden i centrum. Medlemslandene kan efter den gældende ordning få valutakreditter, som skal tilbagebetales over 3 år til 5 år, således at man i denne periode har mulighed for at rette et underskud i betalingerne over for udlandet op ved mere langsigtede foranstaltninger. Herudover har industrilandene i løbet af 60'erne udviklet et netværk af kreditarrangementer, hvor deltagerne hurtigt kan opnå kortvarige kreditter. Danmarks Nationalbank deltager i disse ordninger, som har vist sig af særdeles stor betydning under de seneste års hyppige valutakriser. SDR-arrangementet er et vigtigt supplement til de eksisterende facili-

[Finansministeren.]

teter, idet deltagerlande med betalingsbalancevanskeligheder umiddelbart og med en ret begrænset tilbagebetalingspligt vil kunne erhverve valuta for de tildelte SDR.

For så vidt angår tilvæksten i de internationale valutariske reserver, er det i de senere år blevet klart, at tilgangen af reserver fra de traditionelle kilder — guld og fremmed valuta, først og fremmest US-dollars samt tilgodehavender i Valutafonden — ikke på længere sigt vil være tilstrækkelig til at dække efterspørgslen. Denne opfattelse er blevet understøttet derved, at de monetære myndigheders beholdning af guld er faldet væsentligt og nu stort set kun er af samme omfang som i slutningen af 1950'erne. Samtidig har de større industrilandes centralbanker vist tilbageholdenhed med at opsamle den udstrømning af dollars, som er en følge af USA's vedholdende betalingsunderskud i 60'erne, og har i stedet indløst dollar mod guld hos de amerikanske myndigheder. En stigning i de monetære guldbeholdninger i den nærmeste fremtid er næppe sandsynlig, efter at de ledende industrilandes centralbanker i marts 1968 aftalte ikke længere at ville købe guld i det frie marked. Dette synes at indebære, at nyproduceret guld kun i meget begrænset omfang vil kunne indgå i landenes monetære reserver. Det skal tilføjes, at de amerikanske bestræbelser på at formindske betalingsunderskuddet over for udlandet, såfremt de lykkes, forméntlígg ikke alene vil bringe nedgangen i USA's guldreserve til ophør, men tillígg formíndske den tilvækst til de internationale valutaeserver, som dollarudstrømningen har medført.

Den formodede svækkelse af tilgangen af guld- og dollarreserver vil næppe kunne opvejes af en stigning i medlemslandenes tilgodehavender i Valutafonden. Disse tilgodehavender — den såkaldte automatiske trækingsret — er vokset betydeligt i løbet af 60'erne. Da tilgodehavenderne imidlertid især er fremkommet ved, at Valutafonden har anvendt andre landes valuta til finansiering af store franske og engelske træk på fonden, vil tilgodehavenderne formíndskes i takt med tilbagebetalingerne af de franske og engelske kreditter. Kreditorlandenes beholdninger af fremmed valuta vil dog samtidig øges tilsvarende.

I forhold til de nævnte kilder til internationale valutariske reserver repræsenterer SDR en nydannelse. I modsætning til de traditionelle valutariske reserver er et betalingsoverskud over for udlandet ingen forudsætning for erhvervelse af SDR. SDR vil blive tildelt ud fra en kollektiv bedømmelse af behovet og i et på forhånd fastlagt tempo. Tildelinger af SDR er således undergivet en direkte international indflydelse, medens tilgangen af monetært guld reguleres i henhold til nævnte centralbankoverenskomst af marts 1968, og tilgangen af dollars beror på USA's betalingsbalance og andre landes villighed til at akkumulere dollars. Deltagerlandene skal betale 1½ pct. p.a. i rente af de tildelte SDR, ligesom de vil modtage 1½ pct. p.a. i rente af deres beholdning af SDR. Det land, der ikke trækker på sine tildelte SDR, kommer således ikke til at betale rente og vil få en nettorentindtægt, såfremt dets beholdning af SDR overstiger dets tildelinger.

SDR-arrangementet kompletterer derved de traditionelle reserver og bidrager til at formíndske guldets rolle. Det er ikke hensigten, at SDR skal erstatte hverken guld eller dollar, men supplere disse former for valutaeserver.

Alle principielle beslutninger vedrørende administrationen af SDR-arrangementet, herunder om tildelinger af SDR, kræver 85 pct.s flertal og træffes af Valutafondens repræsentantskab, hvor hvert medlemsland har stemmeret i forhold til sin kvota. Det er på indeværende tidspunkt selvsagt uvist, hvornår og for hvilket beløb der vil blive tildelt SDR. Et beløb svarende til 2 milliarder dollars om året i en femårsperiode har været nævnt. Med en tildeling af dette omfang vil Danmark modtage trækingsrettigheder på ca. 16 mill. dollars årligt, men samtidig være forpligtet til at omveksle SDR fra andre deltagerlande til ca. 32 mill. dollars til konvertibel valuta. Da SDR vil blive medregnet i opgørelsen af valutastillingen som en forøgelse, når trækingsretten etableres, hvorimod faktiske træk fra dansk side eller fra andre landes side ikke vil påvirke nettovalutastillingen, vil denne ikke blive forringet ved sådanne omvekslinger.

De løbende transaktioner i SDR vil blive varetaget af Danmarks Nationalbank. På

[Finansministeren.]

kort sigt vil tildelingen være af beskeden betydning i forhold til Danmarks samlede valutariske reserver, men på længere sigt vil tildelingerne af SDR medføre en væsentlig tilvækst i Danmarks valutariske spillerum. Der er næppe tvivl om, at SDR i det lange løb vil indtage en central plads i det internationale betalingssystem, og der er ikke mindst grund til at understrege den psykologiske betydning, som må tillægges SDR-arrangementet, idet SDR vil bidrage til at formindske den ofte forekommende ængstelse for det eksisterende internationale betalingssystems fremtid og dermed uroen på valutamarkederne.

I forbindelse med drøftelserne med Danmarks Nationalbank om dennes overtagelse af de løbende transaktioner vedrørende SDR er der mellem regeringen og Nationalbanken truffet aftale om at henlægge alle regnskabsmæssige mellemværender med Valutafonden til Nationalbanken.

Det er samtidig Nationalbankens hensigt at gennemføre en ændring i formen for opførelsen af den valutamæssige likviditet, hvorefter denne opgørelse bliver udarbejdet efter samme retningslinjer som i en række andre europæiske lande, bl. a. de øvrige nordiske lande. Om de tekniske enkeltheder i denne forbindelse henvises til lovforslagets bemærkninger.

De foreslåede ændringer i reglerne om Valutafondens almindelige virksomhed er sammenlignet med SDR-arrangementet af mindre vigtighed. Den væsentligste ændring vedrører afstemningsreglerne. Det foreslås bl. a., at det hidtidige krav om 80 pct.s flertal ved vigtigere beslutninger erstattes med et flertalskrav på 85 pct. Der skal således gælde samme flertalskrav som inden for SDR-arrangementet. Ændringerne imødekommer EEC-landenes ønske om, at deres voksende økonomiske styrke også afspejles i stemmereglene. Indførelse af et flertalskrav på 85 pct. giver EEC-landene, hvis de stemmer ens, en faktisk vetoet, hvorved de sidestilles med USA.

Medlemslandene er frit stillet med hensyn til formen, hvorunder deres lovgivningsinstanser godkender de foreslåede ændringer i og tilføjelser til Valutafondoverenskomsten. Under hensyntagen til de særlige forhold, som gør sig gældende ved deltagelse i SDR-

arrangementet, har regeringen ment det mest henigtsmæssigt, at Danmarks godkendelse af ændringerne og tilføjelserne sker i form af en lov.

På baggrund af det anførte, og idet jeg tillader mig at henvise til de udførlige bemærkninger til lovforslaget, skal jeg anbefale dette til velvillig behandling i det høje ting.

Endelig skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.*

Staten har i 1968 optaget 2 lån på i alt 363 mill. kr. i udlandet. Det ene var på 150 mill. DM. Det andet var på 55,6 mill. sv. kr. og blev optaget i forbindelse med aftalen om køb af SAAB-fly til det danske forsvær.

Ved optagelsen af disse lån har man dels disponeret over en resterende lånebemyndigelse på ca. 70 mill. kr. i henhold til lov nr. 208 af 31. maj 1963, dels over 293 mill. kr. af lånebemyndigelsen på 500 mill. kr. i henhold til lov nr. 123 af 17. april 1968.

Til optagelse af eventuelle nye statslån i udlandet resterer der herefter en lånebemyndigelse på ca. 207 mill. kr. Dette beløb er utilstrækkeligt til at sikre fornøden bevægelsesfrihed i forhandlingerne og at acceptere et lån i udlandet af passende størrelse, når muligheden foreligger. Det i 1968 optagne DM-lån udgjorde således ca. 283 mill. kr.

I fortsættelse af det i 1968 optagne lån på 55,6 mill. sv. kr. må man regne med, at der kan blive tale om yderligere optagelse af lån i forbindelse med SAAB-kontrakten.

Formålet med den foreslåede lånebemyndigelse er at skabe mulighed for gennem optagelse af statslån i udlandet at styrke valutalikviditeten. Det forhold, at regeringen knap et år efter vedtagelsen af den sidste bemyndigelse stiller forslag om en ny lånehjæmmel, er dog ikke udtryk for et ønske om en forceret statslig låntagning i udlandet, og udnyttelsen af lånebemyndigelsen vil blive tilpasset efter udviklingen på de udenlandske lånemarkeder. Da lånevilkårene erfaringsmæssigt kan udvise betydelige og pludselige variationer, vil en hurtig beslutning imidlertid ofte være en forudsætning for at kunne udnytte en gunstig markedssituation.

Det danske erhvervsliv har i den forløbne del af 60erne gennemgået en betydelig